

Goya'nın Hayaletleri Ve Lorenzo Tiplemesi

– Aydin Akdeniz · 09 Ağustos 2011

Yaptığı tablolar üzerine yapılan yorumlarda sanırım en az bu şaheserler kadar okur için hayranlıkla karşılanabilecek gizemli bir içeriğe sahip. Resim, müzik ve edebi yazılar, estetik zevkimizin anlatımında subjektif alandan aldığı mistik bir güçle insanların ilgisini haklı olarak daima üzerine çekmekte. Aralarında bir öncelik belirlemeye çalışmak doğru olur mu bilmiyorum fakat soruyu cevaplamam gerekecek olsa düşünmeden " müzik " derdim. Çünkü gözlerimi kapadığımda tamamen tını ile baş başayım. Bu ezgisel akışı tanımlamada bana da rol düşüyor. Resim de ise bu role bir sınır getiriliyor.

Goya'nın tablolarını değerli kılan özellik nedir? Resim tekniği açısından mı cevap aramalı soruya yoksa ressamın hayal gücünün ulaştığı sınırları mı göz önünde bulundurmalı? Vermek istediği mesajlara mı odaklanmalı? O'nu sanat tarihinin unutulmazları arasına sokan özellik, yalnızca garip hayalet figürlerine yönelmiş olmasıyla açıklanabilir mi? Tarihin karanlık dönemlerine ait çalkantıları bunların etkisinde kalmış talihsiz bir ressamın haykırışıyla dillendirmesi eserlerine nasıl bir derinlik katabilir? Fakat ortada bir değer var ve iyi ki de var. Gördüğümüz, yaşadığımız, hissettiğimiz şeyleri resim, müzik, yazı gibi iletişim yöntemlerimizle ortaya koymazsak yarınlarımız bugünleri nasıl tanımlayabilir.

Goya'nın çalışmalarında iki tipleme ve bunların bütündeki üstlendiği rol beni en çok etkileyen özellik oldu. Lorenzo karakteri Goya'nın bütün hayat görüşünün üzerine odaklandığı kilit imaj. İkiyüzlülüğün en iğrenç özelliklerini üzerinde toplayan bir karakter. Neden olduğu yıkımlarla birlikte kendini sorgulayan, arayışları olan birisi. Gelgitleri var. Fakat ihtirasları her fırsatta sağduyusuna hâkim oluyor. Yanlışlarını görmesine rağmen çözüm için attığı adımlarda kararsız ve ısrarcı değil. Zeka ve bilgisini içindeki barbarlığı kamufle etmede kullanıyor. Tutarsızlıklarını gizlemede bu nedenle başarısız. İdam edildiğinde yanında kimse yok. Sefalet ve rezillik içinde son buluyor yaşamı. Cesedi bir kağı arabasına atılmış, oyun oynayan çocuklar ve köpeklerin ardına takıldığı arabayı izleyen tek bir çift bakış var oda Goya'ya ait. Kaçınılmaz sona mı bakıyor yoksa olmasını arzuladığı bir olaya mı? Kadın karakteriyle anlatmak istediği şey ne idi? Kaptırılan bir sevgili, sığınılacak bir liman ya da bir dosta yardım isteği...Ya da bu kurgunun tamamen ötesinde güne ait değerlendirmelerin resim yoluyla eleştirisi mi?

23/04/2009